

مختارنامه دوباره به پخش تلویزیون رسید

تکرار، خاطره خوش را پاک می‌کند

تاریخی تکرار شده و مدیران سازمان صرفاً با استناد به خاطره خوش مختارنامه و یوسف پیامبر و امام علی با دست گذاشتن روی سوزه‌های تاریخی و مذهبی تاملین بودجه‌های کلان، در نهایت سرریال‌هایی را تقدیم نگاه مخاطبان کرده‌اند که از هر نظر فاقد کشش و جذبیه بوده و هست.

با وجود اینکه پلتفرم های نمایش خانگی هر روز به تعدادشان افزوده می شود و هرکدام برای ماندن در عرصه رقابت سعی می‌کنند حداقل ماهی یکبار یک کار تولیدی را به کنکداکتور خود اضافه کنند و مخاطبانشان را راضی نگه دارند، صداوسیما روز به روز دچار سپرفت می‌شود و نمی‌تواند در این بازار سرگرمی و هنر به مانند چندین سال قبل برای خود نامی دستت و پا کند و مخاطب را بی قید و شرط از کوچه و خیابان به خانه‌ها بکشاند و در ساعتی مقرر آنها را مشتاق به روشن کردن تلویزیون کند، کاری که توانست با ساخت سرریال های ترگس و یوسف پیامبر و

مختارنامه و بسیاری از کارهای دیگر انجام دهد. حال در این فقدان اثر نمایشی خوب و جذاب و همچنین با نزدیک شدن به ایام محرم و نبود سریالی متناسب با حال و هوای این ماه، مدیران تلویزیون مجدداً به فکر بازپخش سرریال «مختارنامه» و سرریال شب دهم افتاده‌اند و می‌خواهند از ۱۶ تیر، همزمان با شروع دهه اول محرم، هرشب سرریال مختار را روی آنتن شبکه آی‌فیلم بفرستند. سال گذشته همین موقع‌ها بود که مدیران ارشد صداوسیما سسرانجام رضایت دادند به اعتراض‌ها توجه کنند و بعد از دوازده سال پیاپی و کلافه شدن مردم از تکرار پیاپی، قید بازپخش «مختارنامه» را بزنند.

سرریال «مختارنامه» به کارگردانی داوود میرباقری، سال ۱۳۸۹ برای اولین‌بار روی آنتن تلویزیون رفت و با استقبال زیادی روبرو شد. این استقبال بالا باعث شد که مدیران تلویزیون تصمیم بگیرند هرطور شده در ماه‌های محرم و صفر، آن را در کنکداکتور شبکه‌های مختلف قرار دهند.

ارائه درس علوم و معارف دفاع مقدس و مقاومت از امسال الزامی می‌شود

حل مسائلی آینده به ما کمک کند. رئیس سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج پژوهش‌های دفاع مقدس بنیاد حفظ آثار و نشر ارزش‌های دفاع مقدس گفت: از سال تحصیلی ۸۷ – ۸۸ تاکنون غریب به سه میلیون دانشجو درس علوم و معارف دفاع مقدس و مقاومت را گذرانده‌اند.

چرا صائب تبریزی بخوانیم؟

روح‌الله هادی می‌گوید: شعر سبک هندی روایت شاعرانه زندگی است و گاه در بین غزل‌ها یک یا دو بیت به‌قدری خوش به دل می‌نشیند که انگار تجربه همه آدم‌ها و همه ادماها و همه زمان‌ها و مکان‌هاست.

استاد زبان و ادبیات فارسی دانشگاه تهران در گفت‌وگو با ایسنا درباره جایگاه صائب تبریزی در شعر فارسی اظهار کرد: پیدایی سبک هندی و شاعرانی مانند صائب به تحولات سیاسی و اجتماعی ایرانیان در عصر صفوی باز می‌گردد؛ تا پیش از صفویه، حدود قرن نهم که در آن جامی را خاتم‌الشرعی‌ای شعر فارسی می‌خواندند، به تعبیری پایان‌بخش سبک عراقی بود، در آن دوره ملجا و مأمین شاعران، دربار پادشاهان بود.

او با بیان اینکه تا قرن نهم هجری محل فروش متاع شاعران اشعرأ، دربار پادشاهان بود، توضیح داد: در آن دوره زبان شعر، زبان اهل فضل بود؛ شعر را کسی می‌سرود که قرآن و حدیث می‌دانست، شاعران گذشته را می‌شناخت و با علوی چون طب و نجوم و حکمت آشنایی داشت به همین دلیل شعر تا پیش از صائب و به قدرت رسیدن صفویان، برای اهل فضل بود و مخاطبانش نیز اهل فضل و درس‌خواندگان جامعه. کسانی که بعدها خودشان ممکن بود شعر بگویند و به‌عنوان ادیب و شاعر ظاهر شوند و می‌توان گفت تأثیرپذیری شاعران از یکدیگر نشان‌دهنده این جریان بوده است.

هادی افزود: در آن زمان شعر مخاطبان خاصی داشت و جز برخی از کتاب‌ها مانند «شاهنامه» فردوسی یا اشعار حافظ و سعدی کمتر شعری می‌توانست به میان مردم کوچه و بازار راه پیدا کند؛ اما در عصر صفویه به دلیل گرایش‌های دینی و به طور خاص گرایش‌های شیعی صفویان، دیگر دربار دوستدار آن نوع شعر که شاعران قرون پیشین می‌گفتند، نبود، مدح و غزل نمی‌خواست و طبعاً دنبال شاعرانی بود که شعر شیعی بگویند زیرا بنیاد حکومت خویش را به‌ترویج شیعه و شیعه‌گرگ نهاده بود. همین توجه سبب ۳ اتفاق شده اول پیدایی جریان شعر شیعی، دوم سفر شاعران به هند و سوم آمدن شعر از دربار به قیوه‌خانه. گرچه پیش‌از این دوره هم شاعران شیعه داشتیم؛ مانند ناصرخسرو با باورهای اسماعیلیون یا کسانی مروزی که برای امام حسین (ع) مرثیه گفته است اما دوره صفویه روزبازار این اندیشه‌هاست به همین دلیل دوازده بند محتشم در این دوره به وجود می‌آید و جریان شعر مذهبی با رویکرد شیعی با توجه‌به وجود مقدس حضرت امیرمؤمنان علی (ع) و فرزندان ایشان و واقعه کربلا استمرار پیدا می‌کند.

این استاد دانشگاه در ادامه بیان کرد: زمانی که شعر از دربار به زندگی مردم عادی و قهوه‌خانه‌ها آمد، رنگ زندگی پیدا کرد. در این دوره شاعران می‌کوشند از زندگی شعر بیافرینند، از زندگی عبرت‌آموزی کنند، از زندگی خیال‌بازی و خیال‌سازی کنند. اگر شاعری در قرن ششم سراف طب و نجوم و عرفان می‌رود، شعر سبک هندی، سراف چنین مضمونی می‌رود «از دیدن رویت دل آینه فرو ریخت / هر شیشه دلی طاقت دیدار ندارد» برای لذت‌بردن از این شعر به مقدمات لازم نیست، لازم نیست لغت بدانید، لازم نیست نجوم بدانید، لازم نیست عرفان بدانید، فقط لازم است یکبار به مناسبت عشقی که در زندگی تجربه کرده‌اید، دلتان فروریخته باشد و یکبار به آینه نگاه کرده باشید.

او تأکید کرد: به باورم شعر سبک هندی، روایت شاعرانه خود زندگی است؛ همین زندگی روزمره، شب و روز، همین راه‌رفتن، گفت‌وگوکردن‌ها، تکیه‌کلام‌ها، نصیحت‌کردن‌ها، عشق‌بازی‌ها آن‌هم در سطحی که همه مردم آن را درک کنند.

او با اشاره به شهرت تک‌بیتی‌های شاعران سبک هندی به‌خصوص صائب

به طوری که در چهارده سالی که از پخش این سرریال می‌گذرد، هرسال شاهد بازپخش چند باره آن از شبکه‌های مختلف بوده‌ایم.

بازپخش مکرر این سرریال باعث شد اعتراض‌ها بالا بگیرد و بسیاری از کاربران شبکه‌های اجتماعی با آن شوخی کنند و میم‌هایی درباره‌اش بسازند اما تلویزیون تحت هیچ شرایطی حاضر نشد دست از آن بکشد.

تا اینکه حتی داوود میرباقری هم به‌ه بازپخش بیش از حد مختارنامه واکنش نشان داد و سال ۱۳۹۷ خطاب به مسئولان صداوسیما گفت: «واقعا رویتان می‌شود بازهم پخش کنید؟» بعد از آن نوبت به بازیگران و عوامل سرریال رسید تا به نوبه خودشان از باز پخش این سرریال عذرخواهی کنند.

حتی فریبا کوسری در یک گفت‌وگوی تلویزیونی بابت پخش هر ساله این سرریال انتقاد و از مردم عذرخواهی کرد. با وجود تمام این انتقادات اما مسئولان درباره این حجم از بازپخش فقط یک پاسخ دادند: خود مخاطبان بازپخش این سرریال را مطالبه می‌کنند.

سال گذشته سایت شبکه آی‌فیلم برای پخش سرریال «مختارنامه» نظرسنجی برگزار کرد. در این نظرسنجی، مخالفان پخش این سرریال در ساعاتی از موافقان آن پیشی گرفتند، اما در آخرین به روز رسانی موافقان پخش سرریال درصد آرای خود را به عدد ۵۱ رساندند و مخالفان ۴۹ درصد شدند.

خاصه اینکه سال گذشته سرریال «مختارنامه» از هیچ شبکه‌ای پخش نشد اما شبکه آی‌فیلم، دو نسخه سینمایی از این سرریال را در روزهای تاسوعا و عاشورا با نام‌های «راه عاشقی» و «از عاشقی» روی آنتن فرستاد. همان زمان معاون سیمادرباره پخش نسخه سینمایی گفت: جمعی از مخاطبان خواستار پخش این سرریال هستند.

سرریال «مختارنامه» قرار است در باکس ساعت ۲۲ روی آنتن شبکه آی فیلم برود و هرشب دوقسمت از آن در مدت زمان ۱۰۰ تا ۱۲۰ دقیقه پخش می‌شود.

وی با تأکید بر اینکه درس علوم و معارف دفاع مقدس و مقاومت از مهرماه در دانشگاه‌های سراسر کشور ارائه خواهد شد، گفت: تا کنون بیش از ۷۸ هزار کلاس درس علوم و معارف دفاع مقدس و مقاومت برگزار شده که از ترم ۱۴۰۳–۱۴۰۴ مهرماه این کلاس‌ها به بیش از پنج برابر خواهد شد.

سرهنگ حیدری با تأکید بر اینکه از ابتدای تدریس این‌ درس تاکنون در حوزه‌های مختلف آسیب‌شناسی صورت گرفته است، خاطر‌نشان کرد: با توجه به تحولات نسلی بازگتری در درس علوم و معارف دفاع مقدس و مقدس صورت گرفته است. وی گفت: در مقطع کارشناسی ارشد مباحث تخصصی دفاع مقدس جزو دروس تخصصی ارائه خواهد بود.

فرهنگ و هنر

یادداشت

عطرآلود؛ حماسه زندگی

مازیار معاونی

«عطرآلود» را می‌توان در درجه اول و پیش از متعلق دانستن به هر رسته و رده مضمونی دیگری، به عنوان یک اثر نهم‌محور با مایه‌های نوستالژیک غلیظ ارزیابی کرد.

هادی مقدم‌دوست در ادامه درون مایه مورد علاقه‌اش مبتنی بر قهرمان تنها که پیش از این در ساخته سینمایی دیگری «سر به مهر» و البته سرریال تلویزیونی «وضعیت سفید» در مقام نویسنده هم نمود بازی داشت، باز هم نقطه تمرکز خود را تهیهی شخصیت اصلی داستان گذاشته است، «علی» مرد جوان عطرسازی که در طول داستان از تلاش برای سقط فرزند در سکناس ابتدایی فیلم تا نوازش نوزاد پای به دنیا گذاشته‌اش در سکناس پانانی، مسیر آدسه‌واری را طی می‌کند. «عطرآلود»

را می‌توان در درجه اول و پیش از متعلق دانستن به هر رسته و رده مضمونی دیگری، به عنوان یک اثر نهم‌محور با مایه‌های نوستالژیک غلیظ ارزیابی کرد. با پذیرش چنین رویکردی درک این نکته دشوار نیست که مقصود فیلمساز از پررنگ کردن عنصر «عطر» که از نام اثر تا شغل قهرمان و حتی تا بستر زمینه‌ساز بسیاری از رویدادهای زندگی‌اش را در بر گرفته چیزی فراتر از یک عنصر مضمونی ساده بوده و مقدم‌دوست به مفهومی فراتر از برداشت ساده و اولیه از این عنصر نظر داشته است.

اولین کارکرد عنصر «عطر» در فیلم سنگ بنای آغازین آن است که برای یک آشنایی و ازدواج منتج از آن که البته فیلم به شیوه‌ای آشنایی زبانه و بدون مکت از این موقعیت عبور می‌کند، کارکرد دیگر «عطر» تقبی است به معضلات اجتماعی جوانان باذوق و باهوش جامعه که در چنین تورم و تسلط شرکت‌های سبودجوی منمول فرصت کمی برای ابراز وجود و اثبات توانایی‌هایشان پیدا می‌کنند. جنبه سوم و البته پررنگ «عطر» تأکید بر نوستالژی و به عبارت بهتر عطر و بویی است که از موقعیت‌های نوستالژیک و حتی دیگر موقعیت‌های غیرنوستالژیک ولی مهم و اثرگذار زندگی بر ذهن و دل و جان انسان بر ج‌سای می‌ماند و هراز گاهی در برخورد با موقعیت‌های مشابه، رایحهی آن در وجود انسان استشمام می‌گردد.

فرازهایی همچون ضدیت شخصیت زن بانفوذ در حوزه عطرسازی با قهرمان فیلم، ماجرای بر باد رفتن سرمایه مشتری مهدکودک به دست پسردایی علی (ا بازی زنده یاد حسام محمودی) که نیت و پرداخته‌های زیر و درشت فیلم که هر یک صرفا به عنوان قطعه‌ای از پازل تکمیل‌کننده شمالیهای قهرمان در بافت داستان طراحی شده و استمرار آنچنانی در طول روایت نداشته‌اند. چنین دیدگاهی مخاطبان فیلم به ویژه علاقمندان روایت‌های کلاسیک مبتنی بر ساختار سه برده‌ای مقدمه، بحران و گره‌گشایی را به فهم بهتر و موثرتری از کلیت اثری می‌رساند که پرداخت آشنایی مبتنی بر نقاط عطف و میانی و اوج و گره‌گشایی در آن جای چندانی ندارد.

با تامل در آثار سال‌های اخیر سینمایی ایران می‌توان آثار کم شممار دیگری را نیز به یاد آورد که نیت و پرداخته‌های زیر و درشت فیلم که هر یک می‌خورد، اثری نظیر «آهو» ساخته هوشنگ گل‌محمدی و یا در مقیاسی دورتر «در دنیای تو ساعت چند است» که یک فیلمسازمنتقد دیگر به نام صفی بذئیان کارگردانی آن را بر عهده داشته و در آنها نیز همچون «عطرآلود» و البته با شدت و حدتی بیشتر فیلمساز به دنبال خلق موقعیت‌های شخصی و پرداخته‌های شخصیت پردازانه منحصr شانه شده کلاسیک قرار می‌گیرند.

به توجع روبرو در شخصیت پردازانه فیلم که نقطه تمرکز خود را بر قهرمان داستان گذاشته نقش آفرینی مصطفی زمانی در نقش اول فیلم، بسیار بیشتر از دیگر بازیگران فیلم به چشم می‌آید، هدی زین‌العابدین که در یکی دو سال اخیر به بازیگری پرکار در آثار سینمایی و مجموعه‌های پلتفرمی بدل شده و در ردیف بازیگران جوان و بااستعداد قرار می‌گیرد در فیلم فرصت چندانی برسی رنگ‌آمیزی نقش نداشته و می‌توان گفت در حد همان فرصتی که به او اعطاء شده موفق عمل کرده است، اتفاقی که درباره کوروش تهمای و حسام محمودی هم کمابیش شاهد آن هستیم و البته ترکیب بازیگران فیلم یک همایون ارشادی

با به سن گذاشته هم دارد که بی کم و کاست و بدون تلاش برای متفاوت بودن همان الگوی بازی کند و بی هیجان خود را باز هم تکرار کرده است. استفاده از آتمنفر شمال کشور که در داستان به عنوان محل زندگی خانواده علی تصویر شده، گویش شمالی علی و اعضای خانواده‌اش و حتی شرکت او و همسرش در مراسم عروسی خواهرش نیز مطابق با همان رویکرد شخصیت محور فیلم قابل توجه هستند و از تمام این فضای خارج از تهران به عنوان محل وقوع حوادث داستان، به جز بستری برای آشنایی قهرمان فیلم با رایحه‌های متفاوت در بستر طبیعت که مهارت بی چون وچواری او در ترکیب آنها و به دست آوردن فرمول‌های موفق عطرسازی را به دنبال داشته نمی‌توان نکته خاص دیگری را استنباط نمود. سخن آخر این یادداشت اشاره به پایان فیلم است که باز هم در روندی آشنا سرنوشتی متفاوت با پیش فرض تماشاگر که هر دو محتوم و غیر قابل انکار قهرمان را در ذهن فرد می‌پرورنده، اتفاق می‌افتد که در جای خود قابل تامل است. ▲ **ایرنا**